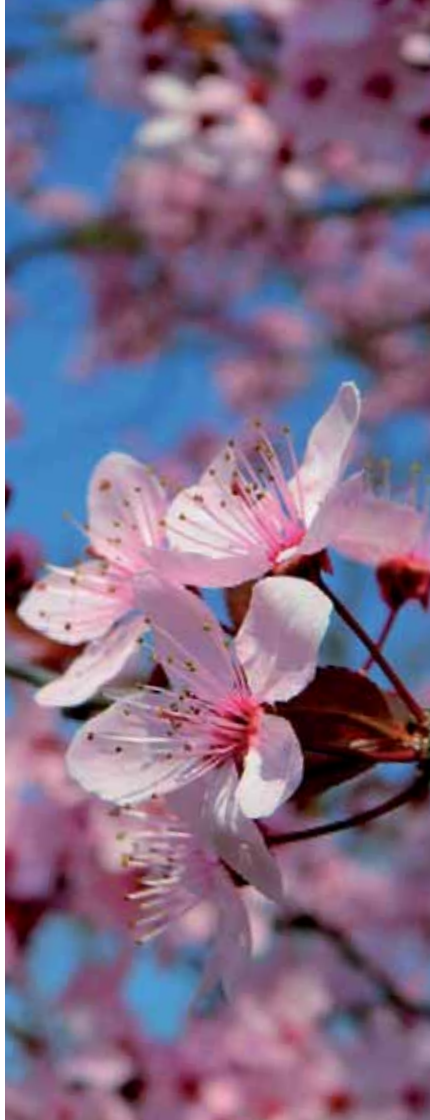

OBSAH

Obsah živin v listech révy vinné během kvetení	2
Nové možnosti odstranění obrotu na révových kmíncích	5
Živá půda – základ kvalitního vína	8
Speciální viniční traktory Landini Rex získaly ocenění v soutěži Traktor roku 2019	12
Prognóza rojení chroustů a škodlivost ponrav v roce 2019	14
Plochy vinic a odrůd révy k 31. 12. 2018 dle registru vinic	18
Ochrana vinic s Adamou v roce 2019	20
Krátkodobé ozelenění je přirozeným způsobem vinice hnojení dusíkem	22
Možnosti pozitivního působení na půdní vlastnosti	24
Bayer vinohradníkům a sadařům v roce 2019	26
Nová generace nosičů nářadí VITRAC	30
TONY posiluje řady malých traktorů vhodných do vinic, sadů i komunálu	32
Jaký byl rok 2018 nejen v ochraně révy vinné?	34
KRÁLOVNA VÍN ČESKÉ REPUBLIKY 2019 aneb Když se snoubí krása a inteligence	37
V průběhu tří dnů ve 26 přednáškových titulech odborných seminářů Moravínu v Hustopečích	38
Soutěž Sommelier Moravy na výbornou	42
VINUM JUVENALE představuje nového championa i královnu vín	44
Naše vína odrážejí čejkovický terroir, říká Stanislav Škrobák z vítězného vinařství v soutěži Vinařství roku 2018	48
Krátké zprávy z vinařství	50
Efektivní hospodaření s vodou v závlahových systémech	52
Ekonomicky a efektivně s Innvigem	55
Novinka BASF pro pěstitele jaderovin a zeleniny	57
Zapěstování třešní v intenzivní výsadbě na slabě rostoucí podnoží Gisela 5	58
Šetná ochrana proti chorobám ovocných dřevin	60
Revoluční rosiče CIMA pro profesionály nově i v ČR	62
V sadech společnosti Ůkofruit a v ovocných školkách Ůkoplant pomáhají traktory značky Kubota	64
Nedostatek pracovních sil trápí i ovocnáře	66
Profesionální smáčedla v pěstitelské praxi	68
Jubilejní setkání pěstitelů jahodníku	70
Kapkové závlahy do ovocných sadů	73
Zralost a technika sklizně peckovin	74
Speciály do sadů a vinic nechyběly na Dnech otevřených dveří v Neplachově	76
Setkání školkařů na Skalském Dvoře	78
Najväčšia oskoruša rastie na Slovensku	80
Košť ovocných pálenek a destilátů v Lednici	82
Stroje do sadů a vinic od firmy ERO – osvědčená kvalita	83

VINAŘ - SADAŘ VINÁR - OVOCINÁR

odborný časopis pro vinohradníky, vinaře a ovocnáře
dvouměsíčník, číslo 2, ročník 2019, datum vydání 19. 4. 2019

Vydavatel:
AGRIPRINT s r.o.
Wellnerova 7, 779 00 Olomouc
IČ 29308755

Šéfredaktor:
Ing. Petr Hynek, mob.: 777 667 041, petryhynek@hotmail.cz

Redakční rada:
prof. Ing. Patrik Burg, Ph.D., prof. Ing. Pavel Zemánek, Ph.D.,
Eva Kloudová, Ing. Pavel Pastorek, doc. Ing. Josef Sus, CSc.,
Ing. Roman Chaloupka, Ing. Michal Vokřál, CSc.,
Bc. Tomáš Jan

Redakce:
Ing. Petr Hynek, mob.: 777 667 041, petryhynek@hotmail.cz
Mgr. Veronika Toroková (SK), tel.: 00421 917 716 138,
vero69@orangemail.sk
Wellnerova 7, 779 00 Olomouc, tel.: 585 750 810
mob.: 774 774 280, redakce@agriprint.cz

Grafické zpracování:
Martin Tomašík, studio@agriprint.cz

Foto na titulní straně:
Archív vinařství Škrobák Čejkovice

Předplatné CZ:
distribuce@agriprint.cz, tel./fax.: 585 750 810
www.agriprint.cz

Předplatné SK:
Mgr. Veronika Toroková, tel.: 00421 917 716 138,
vero69@orangemail.sk, P.O. Box 18.F, 949 01 Nitra

Cena 70 Kč/3 Euro
Předplatné (6 čísel/rok 420 Kč/16 €)

ISSN 1804-3054
MK ČR E 19736

EDITORIAL

Vše chce svůj čas

V podvečer jsem se vrátil ze sklepa domů. Dokončil jsem teprve první filtraci. A to máme první polovinu dubna. Připadám si tak trochu jako zpožděný. Někteří vinaři měli vína ročníku 2018 v lahvích již před půl rokem a já... no prostě nespěchám. Těch pár hektolitrů, které vyrobím pro sebe, svoji rodinu, přátele a k příležitosti otevřených sklepů v Chvalovicích na Znojensku, musí být připraveno v lahvích až v polovině června. Musím se pochválit - rýňák mně skutečně chutná, je na spodní hranici cukru polosladkého vína, má pěknou kyselinku, prostě harmonické víno. Takové si dají i ortodoxní vyznavači suchých vín. Leželo nějaký čas na jemných kalech, a to mu dodalo tu správnou chuť. Degustátoři možná budou mít jiný názor. Já jsem jen malý človíček, který se snaží vyrobit selská vína, která jsou každý rok jiná. To je na nich krásné. Nechám mošt kvasit tak, jak se mu líbí, hrubě nezasahují do přirozeného procesu. Na rozdíl od velkých vinařů si to mohu dovolit. Když bych nějaké víno zkazil, nelámu rukama. Prostě se tak stalo a nechám jej vypálit na vinovici. Ovšem v každém případě si udržuji úroveň, pod kterou rozhodně nepůjdu. Vždyť dělám víno pro sebe a své blízké. Nemusím se podrobovat diktátu trhu, dělám to, co mám rád a co mně chutná. Nemám problém, když prostě němu nevyjde. Víno mně neživí, a tak si to mohu dovolit.

Ve sklepech není dobré nic uspěchat. Víno chce svůj čas. Ale dnešní doba je nelítostná, chce mít vše rychleji. Maně vzpomínám na slova jednoho z chvalovických vinařů, který mně před degustací mladých vín řekl: „Když jsem víno zasílal a filtroval, bylo mně, jako bych znásilňoval mladou holku. Ono chtělo ještě svůj čas, ale blížil se termín degustace mladých vín a jinak jsem nemohl...“

Profesionální vinaři se na věc dívají jinak. Víno je živé a musí slyšet své zákazníky. Říká se, že nejlepší víno je prodané víno. Je třeba si však stanovit hranici, za kterou není dobré jít, i kdyby všichni tvrdili, že to tak není. Dobré jméno se získává dlouho, ale ztratit se může velice rychle.

**Jiří Eisenbruk,
hobby vinař, Znojmo**

Jiří Eisenbruk

Obsah živin v listech révy vinné během kvetení

V letech 2015-2017 proběhlo hodnocení obsahu živin v listech révy vinné. Do experimentu byly zahrnuty 3 bílé odrůdy (Ryzlink rýnský - RR, Tramín červený - TČ, Rulandské šedé - RŠ) a 3 modré odrůdy (Frankovka - FR, Rulandské modré - RM, Zweigeltrebe - ZW). Vzorky pocházely ze dvou různých lokalit a to z Mikulovské a Velkopavlovické vinařské podoblasti. Listy byly vždy odebrány v termínu před kvetením, v blízkosti kmínku, v oblasti zóny utvářejících se hroznů a poměrně z různých částí vinohradu, aby co nejvíce přiblížily aktuální stav na vinici. Získané výsledky byly zprůměrovány a komplexně vyhodnoceny. Mezi analyzované živiny patřily dusík, fosfor, draslík, hořčík, vápník, síra a železo. Vyjádření tříletých průměrů přibližuje reálné stavy zásobení živinami zakládající se na skutečném praktickém výzkumu. Pro růstovou fázi kvetení existují doporučené obsahy živin v sušině listů (WUNDERER aj., 2003), se kterými byly získané výsledky porovnány.

Ing. Klára Halouzková

U všech odrůd byl zjištěn nadbytek dusíku. Výjimku tvořila pouze odrůda FR, kde byl v listech stanoven dusík v optimální hodnotě. Nadbytek dusíku zvyšuje citlivost keřů vůči chorobám a škůdcům, což je ve fázi, kdy réva kvete, nežádou-

cí. Přemíra dusíku také zvyšuje riziko poškození keřů mrazem. Shodně byl v rámci všech odrůd zaznamenán i nadbytek fosforu, což se v praxi dává do spojitosti se silnějším omezením příjmu některých dů-

ležitých mikroživin. Tuto blokaci dále umocňuje vysoké pH viniční půdy. Draslík byl v sušině listů optimální pouze u RM, TČ, RŠ a ZW. Odrůdy FR a RR jej obsahovaly více, než je doporučeno. Obsah hořčíku v sušině listů se pohyboval na spodní úrovni doporučených hodnot. Tento prvek má v oblasti výživy rostlin jako hlavního konkurenta draslík, který je přijímán z půdy přednostně. Proto je třeba zajistit keřům révy před kvetením také hořčičnatou výživu, může být 1-2% roztok hořké soli nebo 0,4-0,5% roztok hnojiva Wuxal Kombi.

Zajímavé výsledky lze vidět u vápníku, kdy byl každoročně zjištěn jeho nedostatek v listech.

Réva vinná těsně před kvetením

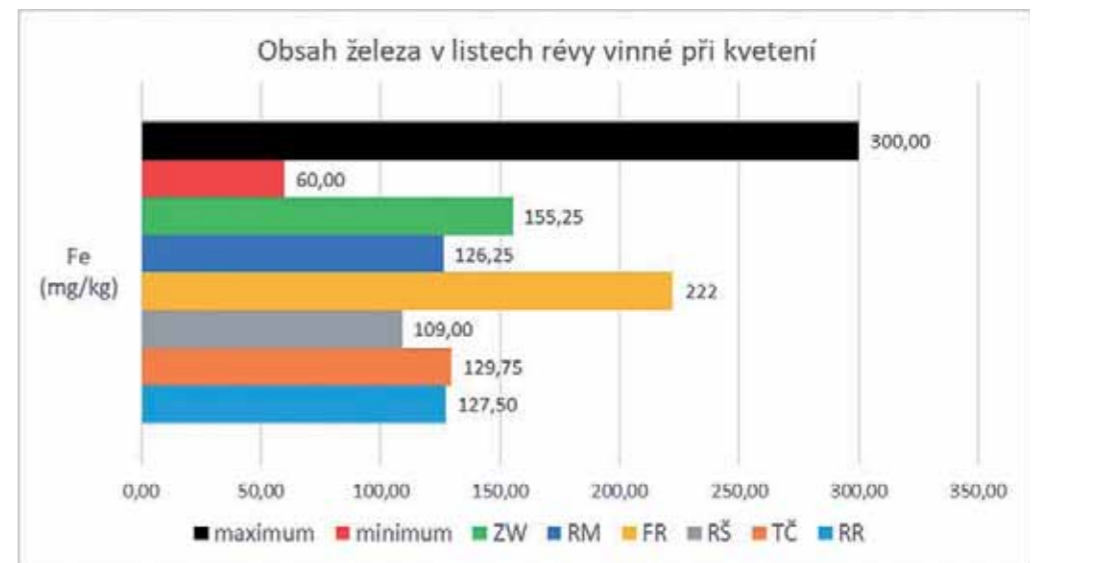
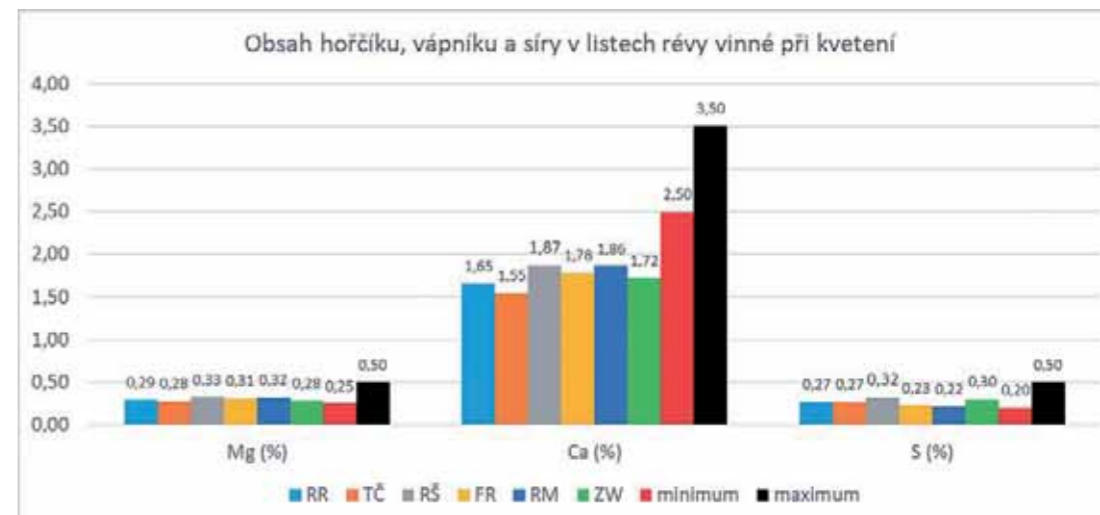
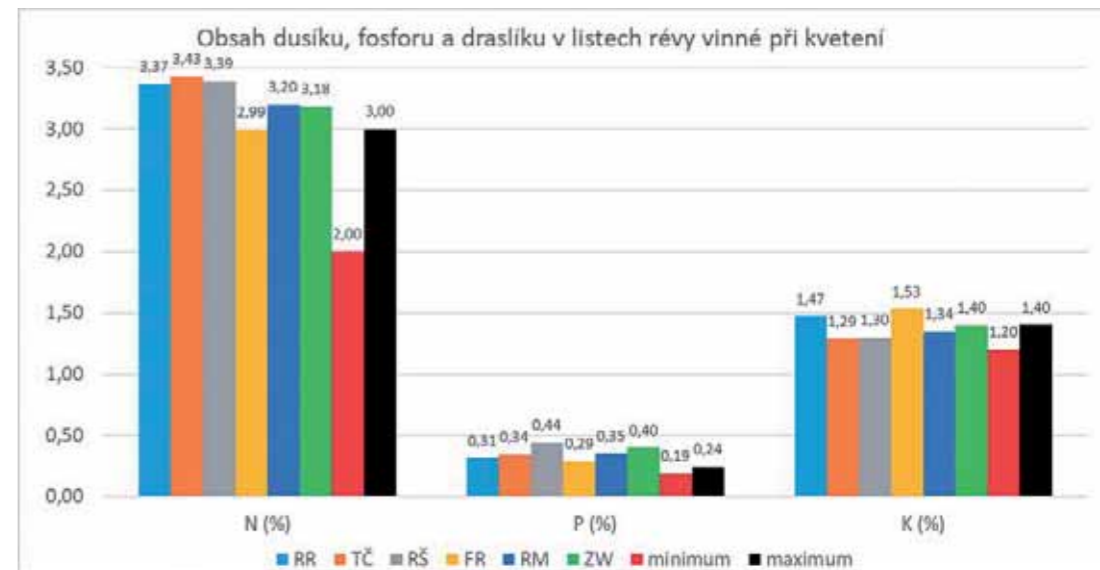
Jedná se o málo probíranou neparazitickou karencí poruchu, jednu z nejzávažnějších a nejčastějších fyziologických poruch u rostlin. Vápník je velmi důležitý pro zpevňování buněčných struktur. U révy vinné posiluje mimo jiné pevnost slupek, které jsou pak méně náchylné na napadení chorobami či škůdci. Vápník má schopnost vyvolat indukovanou rezistenci keřů vůči chorobám. Z hodnoceného souboru špatně přijímaly vápníku především odrůdy TČ a RR. A jak je to na vápenatých půdách možné? Pohyb vápníku ke kořenům rostlin probíhá v půdě velmi omezeně. Jakmile se už do rostliny dostane, je i zde jeho pohyblivost značně omezena, stává se téměř imobilním. Zejména v období před kvetením je tedy velmi vhodné do postřiků zahrnout také vápenatá hnojiva a chybějící živinu dodat „přes list“ například pomocí 1% roztoku dusičnanu vápenatého. Zajímavé je, že se s tímto nedostatkem setkáváme zejména u rostlin, které netrpí nedostatkem dusíku či draslíku, což tento experiment potvrzuje. Je důležité si uvědomit, že náročnost révy

vinné na vápník je srovnatelná s těmi na dusík nebo draslík. Je to jedna z nejdůležitějších živin pro révu vinnou. Určitě tedy neplatí pravidlo „čím více vápníku v půdě je, tím více je ho v rostlině“. Rozbory půd a listů provedených na vinicích se silným vápencovým podložím tomu jasně nasvědčují. Ideální poměr mezi vápníkem a hořčíkem by přitom neměl klesnout pod 1:1, ideální je 3-4:1. K nedokonalému příjmu vápníku dochází často na alkalických půdách s pH vyšším než 7,2.

Zajímavé jsou také výsledky u síry, která je v poslední době silně diskutována. V půdách je vlivem odsířování elektráren v minulém století deficitní, s čímž může reálně souviset i stále vyšší infekčnost keřů k padlí révovému. V roce 2015 byla síra v rostlinách silně deficitní, průměrný výsledek však deklaruje stav nižšího optima. Je velmi důležité vnést na vinice v průběhu vegetace minimálně 15 kg čisté síry na hektar a zahrnout tak sirlatné fungicidy v průběhu vegetace do každého postřiku. Síra synergicky pracuje s dusíkem a i proto by měla být vždy v keřích v dostatku. Správný poměr síry a dusíku by měl být 1:17, síry a fosforu 1:2. Při porušení těchto poměrů lze počítat se zhoršeným příjmem dusíku a celkově slabší tvorbou aminokyselin a bílkovin. U vína se projevuje nižší úroveň asimilovatelného dusíku a celkově slabší aromatický odrůdový projev vína.

Analyzován byl také obsah železa, který byl zjištěn na spodní úrovni optima. Opět je vhodné tento prvek zahrnout do prvních preventivních postřiků před kvetením. S nedostatkem železa v listech se obvykle setkáváme na silně vápenatých půdách. Kurativním přípravkem v dávce 0,2-0,25% je hnojivo BREXIL Fe, kde je železo obsaženo ve snadno přístupné formě pro rostliny.

Ve sledovaném období proběhly v rámci firmy BS vinařské potřeby rozbory listů u silně chlorotických listů. Výsledky byly „jako přes kopírák“ – ve všech případech byl

v rostlinách zjištěn silný nedostatek vápníku a nižší, nikoli však nedostatečný obsah železa. Chlorózy už tak nelze nadále připisovat pouze nedostatku železa či hořčíku a je třeba se na to dívat více jako

na komplexní problém. Nejlépe je nechat si provést rozbory půdy i listů z konkrétních problematických vinic a zjistit tak přesné informace o schopnosti rostlin zásobit se živinami z půdy.

V roce 2016 byly vláhové podmínky na většině vinic příznivé a tak i k projevům různých deficitů živin docházelo pouze výjimečně. Ročník 2015 lze ale směle srovnat s rokem 2017, převládá silné su-

Živá půda – základ kvalitního vína

Pěstování révy vinné a výroba vína patří v České republice mezi významná odvětví zemědělství. Réva vinná je kulturní plodina vyznačující se specifickými nároky na okolní prostředí. V posledních letech proto dochází k významným změnám pohledu na ošetřování půdy ve vinicích. Stanovištní podmínky tak přímo ovlivňují její růst a vývoj.

Ing. Ivana Šindelková
Zemědělský výzkum spol. s r.o., Troubsko
Foto: autorka

Réva vinná – jedna z nejušlechtlejších kulturních rostlin na světě, rostlina s hlubokou minulostí, s moderní budoucností tvořící přírodní úkazy. Nádherná podívaná na viniční tratě, jenž od jara do podzimu projdou mnoha změnami, tvrdou prací. Než vinná smí cenné bobule zpracovat, dá révě vše co je v něm samém, jelikož tato krásná práce je i jeho zálibou a posláním.

Půda je přirozený ekosystém

Na louce nebo v přirozeném ekosystému se půda vyvíjí

směrem od povrchu do hloubky. Půdní biologie je hnací silou v půdě. Intenzita aktivity půdní biologie je základem úspěchu všech plodinových systémů ve všech podmínkách. Samotný kořen jako takový je zdrojem uhlíku, protože růstem jeho pokožka odumírá, odlupuje se a praská. Tím se stává zdrojem organických látek a energie pro půdní mikroorganismy. Půdní bakterie spolu s kulturními houbami svou enzymatickou činností následně rozkládají organické zbytky rostlin a ostatních organismů. Uvolňují a přeměňují živiny z půdy do přístupných forem

a jsou zodpovědné za koloběh uhlíku v půdě. Vzhledem k postupnému nárůstu nových kořenových vlásků je umožněna lepší komunikace rostlin s půdním prostředím. Tímto dochází k vzájemnému ovlivňování rhizosféry kořenovými výměškami, které pak zvyšují v půdě intenzitu aktivity půdních mikroorganismů a rozpustnost některých minerálních sloučenin. Aerobní bakterie mají navíc i funkci půdních predátorů. Zejména aktinomycety jsou schopné zkonsumovat veškerou biomasu včetně zárodků patogenních hub, jako jsou např. nechtěná fuzaria.

Přínos organické hmoty

Organická hmota v půdě a humus jsou velmi důležité ukazatele půdní úrodnosti, úroveň její biologické aktivity i zdravotního stavu půdy. Přínos organické hmoty příznivě ovlivňuje biologické a následně fyzikální a chemické vlastnosti půdy a dostupnost

živin pro rostliny. Umožňuje vázat živiny v půdě a tudíž je základním faktorem půdní úrodnosti. Funkcí půdy je propojení mnoha procesů – rozklad organické hmoty, koloběh živin, vázání a uvolňování vody a regulace biologické činnosti v půdě. Život v půdě je nejdůležitější hybnou silou v půdním prostředí. Jakékoliv změny v této oblasti kaskádovitým způsobem pozitivně ovlivňují všechny vyjmenované půdní vlastnosti. Zlepšení biologických půdních vlastností by mělo být na prvním místě z pohledu hospodaření na půdě, tudíž i ve vinohradech. Tato skutečnost je v současné době stále opomíjena, a proto se potýkáme s rostoucí dynamikou půdních degračních procesů. Snahou je začít systematicky pracovat s půdou ve vinicích, směřovat ji k podpoře biodiverzity a tím podporovat produkci kvalitních hroznů. Poruchy půdní struktury a nerovnoměrný vládní management se dnes již dotýkají většiny pěstovaných

Vína z Moravy se svou kvalitou vyrovnají produktům světových značek

plodin a kultur nejen v České republice. Tento problém je dnes globální a takto je i prezentován.

Utlužená půda a s ní spojený vodní režim

Půdní struktura je ve většině případů narušena nedostatkem organických látek, nízkou biologickou půdní aktivitou a značným vlivem utužení způsobeným častými pojezdy mechanizace. V důsledku těchto poruch se pak výrazně zhoršují fyzikální vlastnosti půdy a vzniká první předpoklad zhoršení zasakování srážkové vody do půdy a jejího udržení v půdním profilu. V případě, že je tato půda se sníženou schopností příjmu vody vystavena přívalovým deštům, vznikají situace, kdy voda nevsákne, zůstane na povrchu, nebo se odplaví i s ornici (**Obr. 1**). Kašovitě bahno pak zatěžuje

půdu velkou hmotností a rozplaví se nestabilní půdní agregáty. Následkem toho dochází k vytěsnění vzduchu a vzniku anaerobního prostředí, které je dalším krokem ke zhoršení poměru aerobních a anaerobních bakterií. Posunem k anaerobnímu prostředí je výrazně snížena schopnost půdy zpracovávat organické zbytky mineralizací a následnou humifikací. Začínají převládat hnílobné procesy a okyselení půdy, které negativně ovlivňuje růst a vývoj rostlin.

Stabilita půdních agregátů

Pro kvalitu půdy má rozhodující význam i stabilita půdních agregátů. Slouží k hodnocení náchylnosti půdy k rozplavování její struktury a umožňuje relativní porovnání stability různých zemědělsky obhospodařovaných půd. Pro určení této hodnoty se využívá více postupů, častou metodou je prosévání půdy za mokra. Prakticky lze výsledky využít pro zjištění vlivu hospodaření na tvorbu a stabilitu půdních agregátů současně s vlivem hnojení, zpracování půdy a dal-

šími faktory. Určuje také odolnost půdy vůči degradaci povrchové vrstvy vlivem deště, což opět umožní určit míru erozního rizika na pozemku.

Netradiční přístupy a výzkum v souladu s potřebami praxe

V současné době dostupné a využívané pěstební technologie problémy související s degračními půdy situací neřeší. Je aktuální hledat nové způsoby a netradiční přístupy, ale i ověření známých a dosud nevyužívaných technologií. Produkty a materiály, které jsou dosud ve výrobní praxi málo rozšířeny. Cílem je najít systémové řešení, které naplní ošetřování půdy zájmy a potřeby pěstitelů a zabezpečuje ochranu půdního fondu i plně respektuje podmínky ochrany životního prostředí. Předpokládá se, že výsledkem bude kvalitnější produkce vedoucí k lepšímu zdravotnímu stavu kultur i hroznů. To bude mít pozitivní vliv jak na technologii výroby, tak i na kvalitu finálního produktu. Je reálný předpoklad, že se tato inovativní řešení budou významně podílet na naplnění

cílů globálního trendu – zdravá půda, zdravé rostliny, zdravý život. Lepší zdravotní stav kultur bude mít i vysoce pozitivní vliv na redukcii mykotoxinů, jak v ovzduší, tak i v potravinových řetězcích. Více než 70% půdního fondu v ČR je v různém stupni degradace (Vopravil 2010). Vzhledem k tomu, že většina vinohradů (cca 70% (VÚMOP v. v. i 2015)) se nachází na erozně ohrožených lokalitách, je nanejvýš žádoucí intenzivně hledat řešení, která dokážou tato rizika eliminovat.

Funkce a cíle využití biostimulantů

Bio-stimulace jsou metody využívající podpory přirozených biologických procesů k harmonizaci cyklů v přírodě.

Bio-stimulanty v rostlinné výrobě jsou látky, případně produkty, které ovlivňují především rozvoj živých organismů v půdě (půdní biostimulanty) a stimulaci fyziologických procesů v rostlinách (rostlinné biostimulanty).

Mezi stimulanty používané v zemědělství patří různé prvky a sloučeniny. Tyto sloučeniny se aplikují na rostliny

Obr. 1: Riziko eroze ve vinicích je obrovské

foto Ing. F. Lupač

Prognóza rojení chroustů a škodlivost ponrav v roce 2019 v České republice a ve Slovenské republice

Bc. Antonín Muška, Brno
Ing. František Muška, Ph.D., Komora zemědělských poradců ČR
Bc. Anna Mušková, Brno

Chroust obecný

Chroust obecný [chrušt obyčejný] (*Melolontha melolontha* L.) v některých letech a na některých lokalitách je významným škodlivým činitelem révy vinné a ovocných dřevin. V historickém vývoji se také měnila intenzita hospodářsky významných škod. Na území bývalého Československa do 60. let minulého století byl znám jako významný škůdce polních plodin, zelenin a trvalých kultur (révy vinné, ovocných dřevin, chmele). Následně dalších dvacet let jsou známy jeho výskyty zejména z révy vinné a ovocných dřevin. V poslední dekádě minulého století nebyly prakticky hlášeny žádné škody. Od roku 2000 nastal pozvolný návrat, a to zejména do mladých výsad trvalých kultur.

Škody a prognózy

Chroust obecný působí škody na určitém území buď každý rok, nebo každý druhý rok, popřípadě dva roky po sobě, či jednou za tři až čtyři roky. Záleží to jednak na délce jeho vývoje (tříletá nebo čtyřletá) a kromě toho na počtu populací, které na určitém územním celku žijí. Kromě brouků působí velké škody na podzemních částech rostlin jejich larvy - ponrav. Proto je nutné zjistit

oblasti a periodicitu výskytu chroustů, a tím i léta škodlivého výskytu ponrav. Podle těchto zjištění lze na delší dobu stanovit předpověď, která je zárukou úspěšného boje s tímto škůdcem.

Byly také hledány možnosti předpovědi rojení chroustů na základě dlouhodobého sledování. Mapy dlouhodobé prognózy v Evropě byly zpracovány ve Švýcarsku (HEER, 1841, DECOPPET, 1920, nově mapu zpracoval SCHNEIDER-ORELLI 1949), Rakousku (ZWEIGELT 1928, FABER 1961), Francii (REGNIER, 1953). V bývalém Československu zpracoval KRATOCHVÍL (1953) oblast Moravy a celé území Ing. Antonín Muška (1934-2014), který výsledky své práce publikoval v roce 1975. V SRN se touto problematikou zabýval KRÄMER (1994).

Bývalé Československo je po Švýcarsku, Rakousku a Francii teprve čtvrtým státem v Evropě, kde je známo rozšíření jednotlivých kmenů chrousta. V práci Ing. Antonína Mušky pokračuje jeho syn Ing. František Muška, Ph. D., který prezentoval výsledky své práce v zahraničí v roce 2004 na konferenci v Rakousku MELOLONTHA – MEETING INNSBRUCK. Dále v Německu v roce 2006 v Nachrichtenblatt des Deutschen

Bc. Antonín Muška

Pflanzenschutzdienstes. Ve výše uvedené rodinné tradici pokračuje již ve třetí generaci Bc. Antonín Muška. Tento prezentoval výsledky své práce o chroustu obecném na XXI. České a slovenské konferenci o ochraně rostlin v prezentaci Hospodářsky významné výskyty chrousta obecného (*Melolontha melolontha*) na území České republiky – historický přehled do roku 2017.

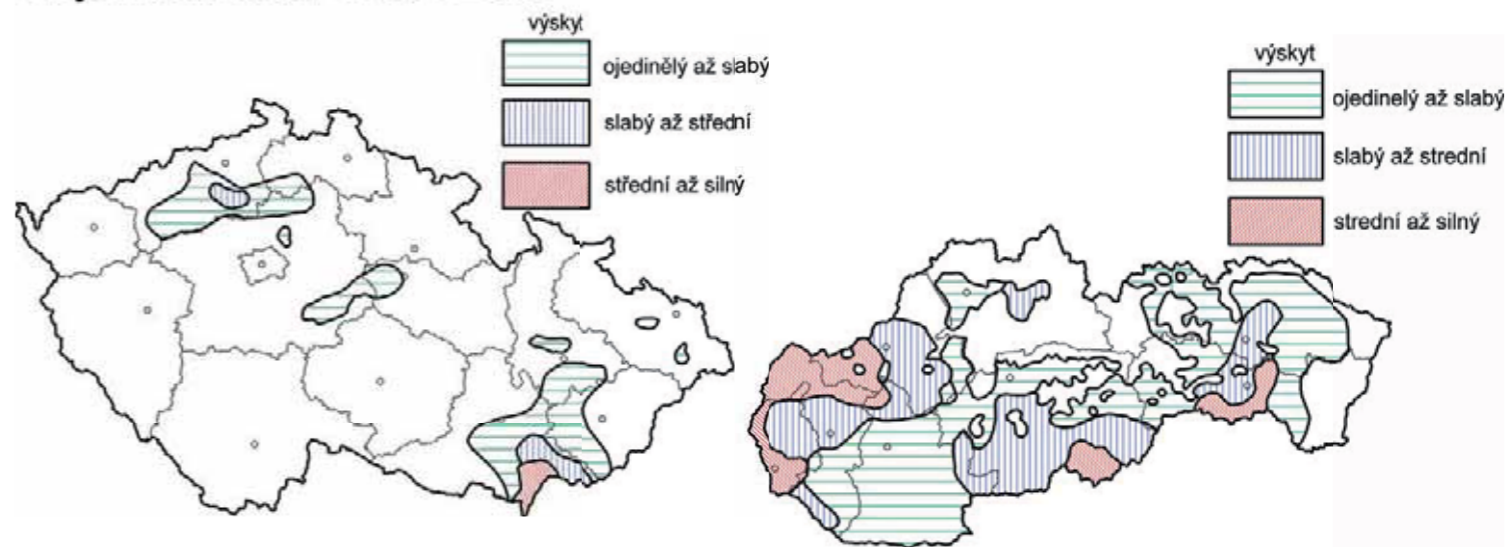
Na území České republiky jsou tři tříleté a čtyři čtyřleté kmeny chrousta obecného. Hranice mezi tříletými a čtyřletými kmeny je vytyčena průměrnou 50letou teplotou vzduchu v době vegetační (duben - září) 14 °C, ve Slovenské republice 13 °C. Rozdíl o 1 °C je způsoben kontinuálním průběhem počasí směrem na východ. Oblasti s uvedenou teplotou nad touto hranicí jsou osídleny kmeny tříletými (jižní Morava), pod touto hranicí čtyřletými.

Pojmem chroustí kmen rozumíme populaci chroustů v daném územním celku, která po delší dobu vykazuje pravidelně se opakující roky výskytu brouků. Pro rozlišení chroustích kmenů používáme označení, které doporučil SCHNEIDER-ORELLI (1949). Generace s tříletým vývojem označujeme římskou číslicí III, se čtyřletým – římskou číslicí IV.

Bionomie chroustů

Pokud jde o bionomii chroustů, brouci se líhnou z kukel koncem léta (srpen, září) a přezimují v půdě. Jakmile teplota půdy v hloubce 5 cm dosáhne asi 10 °C, hromadně vystupují k povrchu. Zde vyčkávají do doby, kdy střední denní teplota vzduchu dosáhne 15 °C. Vylézají z půdy a hromadně odletávají k listnatým lesům (rojení - žiroviště), nejčastěji na jeho okraj, popřípadě na aleje, sady, kde se shromažďují ve velkém množství. V našich podmínkách spadá rojení do období od poloviny dubna do začátku května. Průběh rojení může být narušen chladným a deštivým počasím, pokračuje však při dalším oteplení. Na žirovišti prodělávají brouci úživný žír na stromech (potřebují pro dokončení vývoje pohlavních orgánů, rychlý vývoj vajíček po páření) a odlétají klást vajíčka do polí. Koncem června a v červenci se z vajíček líhnou ponrav, které se během svého vývoje dvakrát svlékají (rozeznáváme tři vývojové stupně

Rojení chroustů v roce 2019

ponrav). Rozlišovacím znakem pro jednotlivé stupně ponrav je šířka hlavové schránky (1. stupeň - 2,5 mm, 2. stupeň - 4,0 mm, 3. stupeň - šířka hlavové schránky 6,5 mm). Délka vývoje jednotlivých vývojových stupňů závisí na teplotě. O tom, zda je na určitém území cyklus tříletý nebo čtyřletý, se rozhoduje již na podzim v roce rojení chroustů. Při tříletém vývojovém cyklu se ponrav poprvé svlékají v témže roce po vylíhnutí a to v srpnu nebo září, takže přezimují larvy 2. vývojového stupně. U čtyřletého vývojového cyklu se ponrav v prvním roce po vylíhnutí nesvlékají a přezimují jako ponrav prvního vývojového stupně.

Prognóza výskytu brouků pro rok 2019

Letos se na území bývalého Československa budou rojit dva kmeny chrousta obecného. V nižších polohách tříletý kmen III. (s periodicitou výskytu 2019, 2022, 2025...), který zabírá velké územní celky ve Slovenské republice. Ve vyšších polohách IV. (s periodicitou výskytu 2019, 2023, 2027).

V České republice jde o následující tři oblasti a ojedinělé ostrůvky. **První oblast** zabírá okr. Louny (mimo západní část), jihovýchodní část okr. Most, jižní polovinu okr. Teplice, okr. Litoměřice (mimo severovýchodní část), jižní oblast okresu Česká Lípa zasahující do severozápadní části okresu Mladá Boleslav a severní polo-

vinou okresu Mělník. **Druhá oblast** je tvořena severní polovinou okresu Kutná Hora a zasahující do západní poloviny okr. Pardubice. Největší je **třetí oblast** na Moravě zabírající východní polovinu okr. Břeclav, jihovýchodní polovinu okr. Brno - venkov, okr. Vyškov (mimo severní část), téměř celou východní polovinu okr. Prostějov zasahující dále do jižní části okr. Olomouc, okr. Přerov (mimo Hranicka), okr. Kroměříž (mimo Holešovska), západní část okr. Zlín, celé okresy Uherské Hradiště a Hodonín. Dále jsou to **malé ostrůvky** v okolí Brandýsa nad Labem, v okolí Litovle zasahující do jižní části Stemberka v okrese Olomouc, ostrůvek v Osoblažském výběžku, jižně od Hlučína a východně od Frýdku Místku.

Ve Slovenské republice jde o velkou souvislou oblast zabírající celý kraj Bratislavský, Trnavský, Nitrianský, Banskobystrický, z kraje Košického okr. Rožňava, východní polovinu okr. Spišská Nová Ves, většinu okr. Gelnica, okr. Košice, západní polovinu okr. Trebišov, celý kraj Prešovský (mimo většinu okr. Snina), severní polovinu okr. Levoča, východní polovinu okr. Kežmarok, celý okr. Poprad. Ze Žilinského kraje se jedná o oblast zabírající většinu okr. Dolný Kubín, severozápadní část okr. Ružomberok, okr. Žilina a Bytča. Dále celý kraj Trenčianský (mimo okr. Povážská Bystrica, Púchov a severní část okresu Ilava).

V uvedených oblastech očekáváme následující intenzitu rojení:

V České republice:

Střední až silný výskyt: místy ve východní části okr. Břeclav a v jihozápadní části okr. Hodonín.

Slabý až střední výskyt: jižně od Litoměřic (v okolí Lovosic a Roudnice nad Labem), v okolí Brandýsa nad Labem a ve zbývajících částech okr. Hodonín.

Ojedinělý až slabý: ve zbývajících oblastech rojení.

Ve Slovenské republice:

Střední až silný výskyt: místy v oblasti zabírající jižní polovinu okr. Senec, okres Bratislava, západní část okr. Malacky, okresy - Senica, Skalica, Myjava a Nové Mesto nad Váhom. Dále okres Myjava zasahující do západní části okr. Trenčín, severní polovinu okresu Piešťany zasahující do okr. Topoľčany. Dále jihovýchodní část okr. Lučenec zasahující do jihozápadní části okr. Rimavská Sobota. Dále oblast v jižní a východní části okr. Košice vidiek.

Slabý až střední výskyt: místy v jižní části okr. Dunajská Streda, v souvislé oblasti zabírající severní polovinu okr. Senec, okr. Pezinok, zbývajících část okr. Malacky, okr. Trnava, většinu okr. Hlohovec, jižní polovinu okr. Piešťany, zbývajících část okr. Topoľčany, okr. Partizánské, jihozápadní část okr. Prievidza, okr. Bánovce nad Bebravou, okres Trenčín a většinu okr. Ila-

va. Další souvislou oblast zabírající východní část okr. Levice, okr. Veľký Krtíš, okr. Krupina, okr. Zvolen, jižní polovinu okr. Detva, zbývajících část okr. Lučenec a Rimavská Sobota, jižní polovinu okr. Poltár, jižní část okr. Revúca. Dále oblast ve zbývajících částech okr. Košice, východní polovinu okr. Prešov zasahující do jižní části okr. Bardejov a Svidník, dále většina okr. Dolný Kubín zasahující do severozápadní části okr. Rožňava.

Ojedinělý až slabý: ve zbývajících oblastech rojení.

Ochrana

Ochrana se zaměřuje jednak proti broukům a také proti ponravám. Od začátku 60. až do poloviny 80. let se využívalo použití insekticidů v oblasti silného až kalamitního výskytu brouků na žirovištích (okraje lesů) v době, kdy většina samiček již nalétla na žiroviště, zásadně však před jejich odletem k první snádce vajíček do polí. Provedeným zásahem v této době byla značně snížena škodlivost ponrav v příštích letech. Tam, kde není použití chemických přípravků povoleno (sady, aleje), hubíme chrousty pouze mechanicky setřásáním a sběrem.

Prognóza výskytu ponrav

Kromě brouků budou významnými škůdci i ponrav. V roce 2019 od jara do konce července

VITRAC si poradí v jakémkoli terénu

Nová generace nosičů nářadí VITRAC

V tyrolské firmě WM AGRI TECHNICS GmbH se zrodila nová generace kloubových nosičů nářadí VITRAC pro práci ve vinicích. Flexibilní a extrémně ovladatelné vozidlo je schopné zvládnout všechny požadované pracovní operace i v tom nejnáročnějším terénu. Stroj s precizně propracovaným systémem pojezdu a bezpečným provozem je vhodný do úzkých sponů, na svahy, terasy a pro budoucnost představuje řešení pro vinice s autonomním provozem.

Roman Dvořák, Petr Hynek

VITRAC v agregaci s rosičem

Univerzální použitelnost

VITRAC umožňuje agregaci s širokou škálou vinohradnických strojů, které lze velmi snadno a rychle měnit dle požadavků obsluhy. Díky otočné části se sedadlem lze ovládat přední i zadní připojené nářadí. Sedadlovou část stroje Vitrac lze jednoduše otočit spolu se všemi ovládacími prvky o 180°, a to zcela bez nářadí! Težiště zůstává nezměněno, protože střed otáčení se

nachází nad přední nápravou. Rychlost jízdy lze plynule regulovat až na 10 km/h přes ergonomický plynový pedál.

Inovativní a inteligentní stroj automaticky rozpoznává připojená přídavná zařízení a optimálně upravuje všechna nastavení, jako je množství oleje a ovládací prvky. K dispozici je také CAN-BUS rozhraní, které umožňuje stroji VITRAC ovládat i nekomplexnější příslušenství.

Výkonná hydraulika

VITRAC je standardně vybaven výkonným hydraulickým vývodovým hřídelem, jehož čerpadlo může dodávat až 50 l/min. Výkon dieselového motoru se přenáší hydraulicky bez rotujících hřídelí na nastavci, čímž nevznikají žádné torzní momenty mezi přední a zadní částí stroje. Riziko převrácení stroje je tak sníženo na minimum.

Provoz a pohodlí

Vzduchem odpružené komfortní sedadlo umožňuje pohodlnou jízdu i při celodenní práci ve vinici.

Otřesy a vibrace řeší gumové tlumiče. Ovládání všech procesů je jednoduché za pomoci joysticků, což zaručuje vysoký jízdní a provozní komfort v obou směrech jízdy. Multifunkční joystick ovládá všechny

Vitrac se sklopnou korbou

hydraulické a elektrické funkce, lze tak nastavit směr otáčení a množství oleje hydraulického pomocného náhonu lze regulovat nezávisle na otáčkách dieselového motoru.

VITRAC dosahuje bezkonkurenčního úhlu natočení +/- 80 stupňů. Kromě toho lze pomocí dalšího joysticku ovládat uzávěrku diferenciálu, zapínat a vypínat světlo, měnit směr jízdy, regulovat otáčky motoru a nastavit tempomat. Všechny důležité informace jsou zobrazeny na multifunkčním displeji: teploty, rychlost, denní a celkový počet ujetých kilometrů a intervaly údržby. Lze také zobrazit individuální nastavení - v závislosti na připojeném zařízení. Zámek zapalování a řídicí jednotka vznětového motoru jsou snadno přístupné a dobře chráněné.

Jak to všechno začalo...

Úzké spony a strmé terasy vinic v jižním Tyrolsku umožňovaly ještě před několika lety pouze ruční obhospodařování vinic. Práce byla časově i fyzicky velmi náročná. V roce 2006 se konstruktér Willy Mulser ujal

tého výzvy a vyvinul zařízení, které mělo vinařům v tomto obtížném terénu usnadnit jejich práci. Výsledkem byl stroj, který měl původně nést pouze postřikovače, ale v průběhu let se stal stále více multifunkčním. VITRAC je v sériové výrobě od roku 2015 a mezi vinaři je stále oblíbenější - v provozu je již více než sto strojů.

VITRAC autonomní

VITRAC v souvislosti s požadavky moderní doby bude od roku 2020 v plně autonomním provozu v kombinaci manuálním a reálně bude možné operace, kde není nutné přesné vedení obsluhy, řešit plně autonomně - např. rosič, mulčovač.

VITRAC do moravských vinic

VITRAC se dostane také k českým a moravským vinařům. „Stroj jsme měli možnost si sami otestovat ve vinici a musím říci, že technické řešení stroje, jeho jízdní a bezpečnostní vlastnosti jsou nadstandardní. Navíc poznávat techniku pro budouc-

VITRAC umožňuje agregaci s širokou škálou strojů a nářadí

Vitrac s dvoumontáží při práci na svahu

nost je nutné," konstatuje Roman Dvořák, jednatel firmy GARDEN Studio s.r.o.

VITRAC bude možné vidět na jižní Moravě v květnu roku 2019 a zájemce prosíme o kontakt, následně je budeme informovat o podrobnostech předváděcí akce.

Kontakt:
GARDEN Studio s.r.o.
provozovna:Havlíčková 28
693 17 Hustopeče
Roman Dvořák
tel.602 526 748
dvorak@gardenstudio.cz

Práce s rosičem

VITRAC dosahuje bezkonkurenčního úhlu natočení

Osečkovač

Nástavba pro transport beden

Vitrac s dvoumontáží kol a mulčovačem

David Hetteš při servisu sektů

Vítěz kategorie profesionálů Kamil Prokeš při servisu sektů

Barbora Nixová ve finále přibližuje porotě jednu z vinařských podoblastí Moravy

Nikola Štěpánková přibližuje porotě podávaný sekt

Finalisté kategorie Junior: Kamil Hetteš, Barbora Nixová a Nikola Štěpánková, finalisté profesionální kategorie Libuše Vrbová, Kamil Prokeš a Karol Velič

Soutěž Sommelier Moravy na výbornou

Dnes jsou v České republice - pokud nepočítáme sekání sektů - již jen dvě sommelierské soutěže. Jednou je sommelierské Mistrovství České republiky Bohemia Sekt Trophée, další je Sommelier Moravy, která se koná pravidelně ve Znojmě a loni v rámci 6. ročníku soutěže přibrala k juniorské kategorii do 21 let ještě profesionály (soutěžící nad 21 let pracující v oboru).

Text a foto: Jiří Eisenbruk

Program soutěže

Soutěž je dvoudenní - první den v odpoledních hodinách je pro soutěžící připraven test teoretických znalostí, který se konal v Louckém klášteře ve Znojmě. V pozdních odpoledních a večerních hodinách se uskutečnila exkurze, která svým zaměřením poněkud vybočovala z běžné vinařské produkce. Účastníci soutěže byli hosty vinařství Dobrá vinice, které si do vínku přidává „úplně jiná vína - vinice a hrozny v souladu s přírodou“. Průvodcem byl osobně enolog vinařství Petr Nejedlík.

Po zahájení druhého soutěžního dne čekala sommelieri degustace anonymních vzorků, po níž následoval servis červeného vína - nejdříve se představili junioři a po nich profesionálové. Zde byla vidět jistota získaná praxí, ale i mnozí mladí si nevedli vůbec špatně. Porota neměla vůbec lehkou práci, když vybírala trojici finalistů v obou kategoriích. Finálové klání bylo zase o stupeň náročnější, jeho součástí byl servis sektu, výklad o vylosované vinařské podoblasti, oprava vinného lístku.

Součástí programu byla i trojice přednášek: Vína originální certifikace - VOC Kraví Hora v podání Jaroslava Suského, Role médií a marketingu ve světě vína - orientace mladého sommeliera v informačních zdrojích, kterou přednesl Michal Šetka, šéfredaktor časopisu WINE & Degustation a Výroba šumivých vín a jejich členění v podání Ivo Dvořáka, viceprezidenta Asociace sommelierů ČR.

Vítězem z šestnácti soutěžících z 11 škol se stal David Hetteš z SOŠ Gos-Sk Trnava, druhé místo obsadila Barbora Nixová z SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo, s. r. o. a třetí skončila Nikola Štěpánková ze Střední školy Brno Charbulova. V kategorii profesionálů zvítězil Kamil Prokeš z vinařství Kamil Prokeš, druhé místo obsadil Pavol Velič z Vinného baru s kavárnou Má úcta a třetí skončila Libuše Vrbová z Vinařství U Vrbů.

Vítěz může být jen jeden

Vítězem z šestnácti soutěžících z 11 škol se stal David Hetteš z SOŠ Gos-Sk Trnava, druhé místo obsadila Barbora Nixová z SOU a SOŠ SČMSD, Znojmo, s. r. o. a třetí skončila Nikola Štěpánková ze Střední školy Brno Charbulova. V kategorii profesionálů zvítězil Kamil Prokeš z vinařství Kamil Prokeš, druhé místo obsadil Pavol Velič z Vinného baru s kavárnou Má úcta a třetí skončila Libuše Vrbová z Vinařství U Vrbů.

Vlevo předseda Asociace sommelierů ČR Martin Pastýřik, vpravo ředitel soutěže František Koudela.

ROZHOVOR

Duší, hlavním motorem této soutěže a jejím ředitelem je František Koudela z VOC Znojmo, který je také úspěšným sommelierem. Po soutěži jsme ho požádali o rozhovor, jak vidí tuto soutěž obohacenou o novou kategorii a jaké budou perspektivy.

► Co vedlo v soutěži Junior sommelier Moravy k rozšíření o věkovou kategorii dospělých?

Pro mladé sommelieri má být účast mezi staršími kolegy o motivaci, aby viděli práci profesionálů, aby se dozvěděli o možnostech uplatnění přímo od nich. Každý, kdo se sommelierskou činností profesionálně zabývá, má svůj styl, takže junioři mají možnost srovnání. Dalším důvodem je, že trh zahraničních vín je poměrně silný a většina sommelierů končí v restauracích právě u nich. Bývala doba, kdy sommelieri měli větší přehled o zahraniční produkci vín, než o té tuzemské. Pak si český či moravský vinař obtížně hledal v špičkových restauracích svoji pozici, byť jeho produkce je skutečně kvalitní. Chceme u nastupující generace udržet patriotismus profesionála, byť je rok dva po škole, zde mohou být příkladem sommelieri, kteří kladou důraz na tuzemskou produkci. V soutěži se snažíme podporovat moravská a česká

vína a pomoci v kontinuitě mezi vzděláním a výkonem profese. Dost často se stává, že se mnoho juniorů touto profesí nezabývá, protože chybí přechod a návaznost na další vzdělávání. Soutěž má tedy vzdělávací i motivační prvek pro mladé, aby se udrželi v tomto oboru.

► Jak hodnotili senioři své juniorské kolegy, které viděli v jejich činnosti?

Předpokládám, že se profesionálové zamysleli nad znalostmi juniorů již po testu, protože každý není vševědoucí. Překvapil je i servis některých mladých sommelierů, kteří se dostali již na úroveň profesionálů. Rozdíl však vidět je, hlavně to bylo ve finále. U profesionálů je vidět jistota, která mladším ještě chybí, znalosti mají hlubší díky dlouhodobějšímu studiu.

► Předpokládáte tedy, že i v dalších letech bude soutěž společná?

Ano, program však budeme trochu uzpůsobovat, abychom

sloučili obě tyto kategorie příjemněji pro soutěžící. U juniorů není zásadní problém strávit na soutěži dva dny, profesionálové mají svůj čas i program napjatější, také dvoudenní akce je pro ně složitější. Profesionálové budou mít možnost v letošním roce přijet jen na jeden den, ale pokud budou mít zájem, budou vítáni i na doprovodném programu den před vlastní soutěží. Není tak dávno, kdy jich bývalo na soutěži i třicet a i když je dnes doba uspěchaná a většina sommelierů je soustředěna v Praze, odkud je to do Znojma kus cesty, věříme, že se informace o nové možnosti soutěžit dostane mezi profesionály a v letošním ročníku jich uvítáme aspoň deset až dvanáct. Startovací ročník se povedl a při odjezdu přítomní profesionální sommelieri slibovali, že se soutěže zúčastní i příští rok.

► Při servisu vín byla jasná převaha zkušeností profesionálů. Ale jak si ved-

INZERCE

ALMIRO
energy for vegetation

Altron Silver
NEW

Více látek aktivujících buněčné pochody

Multikomplex látek v roztoku nanostříbra
Vhodná aplikace s fungicidy
Hnojivo ES

STŘÍBRNÁ ENERGIE PRO VÝKON

ALMIRO energy for vegetation, s.r.o. / Melantrichova 477/20 / 110 00 Praha 1 / E-mail: info@almiro.cz / www.almiro.cz

Krátké zprávy z vinařství

PŘIPRAVIL ING. PETR HÝNEK

Spolupráce dvou vinařských škol

Zůstat hybnou silou v oboru vinařství, vyměňovat si zkušenosti a znalosti, potkávat se a zlepšit komunikaci v cizím jazyce. S takovýmto cílem se zrodila v rámci projektu Intereg spolupráce Valtice – Klosterneuburg mezi dvěma středními vinařskými školami v České republice a Rakousku.

Spolupráce dvou středních vinařských škol Valtice – Klosterneuburg probíhá v rámci projektu Intereg

První setkání se konalo 18. a 19. 2. 2019 ve Valticích. „Na programu byla konference na téma „Fytosanitární dopady klimatických změn na révu vinnou“ a také již tradiční mezinárodní soutěž žáků v řezu révy,“ nastínil Tomáš Javůrek, ředitel Střední vinařské školy ve Valticích, která je jedinou svého druhu v republice.

Spolupráce s prestižní vinařskou školou v Klosterneuburgu přinese oběma školám také jedinečnou možnost stáží. „Naši žáci vyrazí příští rok v únoru nebo březnu na čtrnáct dní do Rakouska. Stejně tak tomu bude i naopak. Rakouští studenti si u nás první týden vyzkouší práci ve školním sklepě, agrolaboratoři, páleníci i moštárně. Další týden pak stráví v některé partnerské vinařské firmě,“ řekl zástupce ředitele valtické školy Adam Jan Polášek. Nový projekt si pochvaloval také ředitel Vinařské školy z Klosterneuburgu Reinhard Eder. „Na první setkání jsme sem přijeli se sedmadvaceti čtvrtáky. Rádi poznáváme další vinařské oblasti a metody učení v jiných zemích. Spolupracujeme již se školami v severní Itálii, Slovinsku nebo na Slovensku. Podle mě je zásadní, aby mezi sebou mladí lidé z téhož oboru uměli komunikovat,“ uvedl Eder. V soutěži v řezu révy vinné obsadili mezi chlapci první dvě místa právě jeho žáci. Nejlepšího výsledku, v kterém se snoubí kvalita provedení řezu s jeho rychlostí, dosáhl Marko Wandler, na druhém místě skončil Franz Paul Jagschitz z téže školy. A k potěšení domácích obsadil třetí pozici Kryštof Balga ze Střední vinařské školy Valtice. Mezi děvčaty byla první Karolína Doleželová ze Střední zahradnické školy Rajhrad. Druhé a třetí místo obsadily Veronika Janoušková a Marcela Holomáčková z pořádající Vinařské školy Valtice.

Celé dvoudenní akce se zúčastnilo 10 škol: 7 českých, 2 rakouské a 1 slovenská. Samotnou konferenci i následnou soutěž tak prošlo necelých 150 účastníků. (red)

Šampionem v řezu révy je Tomáš Petržela

Vítězem 15. ročníku Mistrovství ČR v řezu révy vinné se stal Tomáš Petržela z Vinařství Kovacs Novosedly. Nejúspěšnější ženou byla Simona Mančíková z Terezína. V kategorii Junior vyhrál Miroslav Vodák ze SVŠ Valtice.

Tomáš Petržela z Vinařství Kovacs Novosedly je vítězem 15. ročníku Mistrovství ČR v řezu révy vinné. Zdroj foto: Locomotion, spol. s r.o.

Vinařskou akci, jejímiž organizátory jsou Svaz vinařů České republiky ve spolupráci se společností BS Vinařské potřeby, hostila letos společnost Zemědělské družstvo Sedlec. I přes větrné počasí se v pátek 22. února sešlo na vinohradu sedmdesát tři soutěžících. „Zájem o soutěž se rok od roku zvyšuje. Letos jsme měli naplněnou kapacitu již před zahájením soutěže. Desítku přihlášených tvořily ženy,“ říká Miloš Balga, jednatel společnosti BS Vinařské potřeby.

Na každého soutěžícího z kategorie ELITE čekalo 25 keřů odrůdy Rulandské šedé a na juniory 25 keřů odrůdy Dornfelder. Na ořezání měli soutěžící časový limit 15 minut. Osmičlenná odborná porota hodnotila kvalitu řezu a u nerozhodných výsledků měla možnost přihlédnout k času soutěžících. „Letos se podařilo ve stanoveném limitu ořezat všechny keře pouze necelé sedmdesát procent soutěžících,“ konstatoval Martin Chlad, marketingový a obchodní ředitel Svazu vinařů ČR. Za správné ořezání keřů bylo možné získat 5 bodů, celkem tedy 125 bodů. Tomáš Petrželovi se podařilo ostříhat všech 25 hlav se ziskem 120 bodů.

„V kategorii Junior byly výsledky opět velmi těsné a o pořadí rozhodoval nakonec výsledný čas,“ upřesnil Martin Chlad. Nejlépe si vedl Miroslav Vodák ze Střední vinařské školy Valtice, který ořezal svých 25 keřů za 12:55.

První v obou hlavních kategoriích si již tradičně odvezl trofej v podobě pozlacených nůžek a vinohradnického nářadí od společnosti BAHCO. Vítěz v hlavní kategorii navíc získává týdenní pronájem některého z vozů FORD. (red)

Na Vinařském plese se soutěžilo s košťálem

V únoru se v prostorách hotelu Volařík v Mikulově konal tradiční Vinařský ples. Jeho součástí byla také soutěž v tahání vína košťálem.

Vítězem se stal Martin Kraus, když za 6,8 sekundy natáhl rovný litr a půl vína. Do soutěže se přihlásilo dvanáct účastníků plesu, loňský rekord ale překonaný nebyl. Aby nepřišly zkrátka ani ženy, byla pro ně připravena soutěž se zelenými balonky. Podle vylosovaného čísla hledaly ženy svůj hrozen, který představoval zelený balonek. Vítězka v něm objevila prsten s diamanty v hodnotě sedmdesáti tisíc korun, který vyrobil Luboš Korbička. Součástí programu plesu byla také tichá aukce ručně malovaných obrázků. Výtěžek z aukce pořadatelé plesu věnovali dennímu stacionáři Biliculum. (peh)

Soutěž vinařek MEDITRINA - 5. jubilejní ročník

MEDITRINA, vinařská soutěž, na které hodnotí přihlášená vína pouze ženy degustátorky, oslavila letos své první jubileum – 5. ročník.

U nás je jedinou soutěží svého druhu, která vznikla z podnětu samotných žen, které se právem cítí rovnocennými partnerkami mužů vinařů. Mnohé z nich mají zastoupení ve významných vinařských oborech, posuzují v odborných komisích a rozumí pěstování i výrobě vína na vysoké odborné úrovni. Mimo to mají ženy smyslové předpoklady a nadání pro rozeznání těch nejmenších nuancí ve víně. Pro ty ženy, kterým se stalo víno životním osudem, stylem, obživou i láskou, přirostl k srdci i obor enologie. K vínu přistupují s pokorou, znají jeho mnohá tajemství a spatřují v něm kulturu. Jen ženy vinařky ví, že pití vína není o množství, ale o zážitku.

Poslední napínavé rozhodování o vítězi v soutěži MEDITRINA

Vyhlášení ceny „Nejlepší enoložka“ Bc. Milada Válková (s kytičí uprostřed)

jem vinařů o soutěž je velký, ale počet vzorků podléhá reálnému limitu, který umožňuje posoudit objektivně vína v jednom soutěžním dni. Titul Champion 5. ročníku MEDITRINY získal Ryzlink vlašský Flower line, pozdní sběr, z MIKROSVÍNU Mikulov a.s.

O titul Nejlepší enoložka se ucházely 3 adeptky. Shodou okolností šly do boje o titul všechny tři vinařky s červenými víny. Milada Válková s vínem Cabernet Sauvignon, Petra Domanská s Frankovkou a Kateřina Kreisinger se Svatovavříneckým (z vinařství Chrámece). Ve sportovní terminologii stannuly na stupních vítězů vlastně všechny tři ženy, neboť čtvrté místo obsazené nebylo. Třetí místo obsadilo Svatovavřínecké Kateřiny Kreisinger, druhé Frankovka Petry Domanské. Při hodnocení byla použita eliminace krajních hodnot a u prvního a druhého místa byl počítán medián. Rozdíly byly nepatrné, ale zasloužené vítězství slaví jen jedna, ta nejlepší enoložka České republiky, Bc. Milada Válková.

Eva Kloudová, foto Michal Janda

Hostesky v roli bohýní se staraly o dokonalý servis vína

Hodnocení vín v prostorách honosného paláce Casino de Madrid

Úspěch Vinařství Mikrosvín Mikulov na soutěži Bacchus Madrid

Ve dnech 8. - 11. března se v hlavním městě Španělska, v prostorách honosného paláce Casino de Madrid, konal sedmnáctý ročník jedné z nejprestižnějších vinařských soutěží světa, Bacchus Madrid 2019.

Tato nejvýznamnější vinařská akce na španělské půdě, kterou již pravidelně pořádá Unie španělských degustátorů, pod vedením jejího prezidenta, pana Fernanda Gurucharri Jaque, byla i v letošním roce zařazena patronátem OIV a sdružením nejprestižnějších světových soutěží VINO FED. Svoji výjimečnost opět potvrdila i složením poroty, ve které zasedli hodnotitelé z osmnácti zemí světa. Nechybělo pět držitelů titulu Master of Wine, nákupčí prestižních sítí mezinárodních obchodních i hotelových řetězců, sommelieri s titulem MS se samozřejmým zastoupením enologů v každé z komisí. Česká republika byla počtem vzorků po Španělsku a Slovensku třetí nejvíce zastoupenou zemí. V odborné porotě ji zastupoval Miroslav Majer, ředitel společnosti DAVINUS, který měl v rámci letošního ročníku čest jedné ze třinácti komisí předsedat.

V silné konkurenci a v rámci profesionálního čtyřdenního hodnocení více než 1 600 vzorků vín si Česká republika odvezla díky Vinařství Mikrosvín Mikulov jednu velkou zlatou medaili za své Traditional Line Chardonnay, Dobré Pole, Rosenstické 2017. Toto nejvyšší ocenění získalo pouhých 23 vín z celého světa. Úspěch je o to větší, že se jedná o suché víno. V záplavě červených, převážně španělských vín, je velkým úspěchem zlatá medaile pro Alibernet 2015 pozdní sběr barrique z produkce vinařství Hana a František Mádlovi Velké Bílovice. Kompletní výčet tuzemských zlatých medailí doplňuje 1. Négociant v ČR, společnost DAVINUS. Svoji obrovskou kvalitu, kterou pravidelně dokazuje například v Salonu vín, opět ukázalo Zámecké vinařství Bzenec, které získalo skvělé čtyři zlaté medaile. Mikrosvín svoje Gran Bacchus de Oro ještě do sbírky doplnil o jednu zlatou a jednu stříbrnou medaili.

Zdroj: Omnimedia s.r.o.

Logo soutěže Bacchus Madrid

Efektivní hospodaření s vodou v závlahových systémech

Závlahové systém ve vinicích a sadech se v době klimatických změn stávají naprostou nezbytností pro dosažení stabilní sklizně. Časem se asi nevyhne zvyšování závlahových dávek, což způsobí nejenom větší spotřebu závlahové vody, ale i vyšší nároky na vodní zdroje. Proto je stále více důležitější efektivně a účinně hospodařit s vodou v závlahových systémech.

Text: Ing. Šárka Adensamová

„Každé z posledních tří desetiletí bylo v blízkosti zemské povrchu teplejší než kterékoli z předchozích desetiletí od roku 1850. Období od roku 1983 do roku 2012 bylo pravděpodobně nejteplejší třicetiletí za posledních 1400 let na severní polokouli, kde je takovéto vyhodnocení možné provést.“ Tak zní úryvek z Páté hodnotící zprávy IPCC (Fifth Assessment Report – AR5) z let 2013–2014. IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change – Mezivládní panel pro změnu klimatu) je skupení vědců, založené roku 1988 z iniciativy Generálního shromáždění OSN ve spolupráci se Světovou meteorologickou organizací (WMO) a Environmentálním programem spojených národů

(UNEP) z důvodu potřeby objektivního hodnocení problému změny klimatu.

Zaměříme-li se na dopady klimatické změny, které můžeme pozorovat kolem nás, letní měsíce červen, červenec, srpen a září 2018 byly dle měření ČHMÚ ve srovnání s normálem 1981–2010 z hlediska teplot v České republice v průměru o 2,15 °C teplejší (v Praze dokonce o 2,35 °C), z toho nejvíce o 3,3 (Praha 3,6) °C v srpnu. Co se týče srážek, úhrny za tyto čtyři měsíce dosahovaly průměrně 75 % normálu (v Praze 69 %), nejvýraznější odchylka v rámci celé republiky byla opět v srpnu – pouhých 45 % normálu a pro Prahu a Středočeský kraj v červenci (34 %).

Na závlahové systémy má změna klimatu neoddiskutovatelný dopad

V minulosti byla závlaha využívána spíše v zemědělství pro zvýšení výnosů, dnes se již jedná prakticky o nutnou náhradu srážek. Úhrny srážek v letních měsících klesají a ve vegetačním období se s rostoucí teplotou zvyšuje evapotranspirace. Dochází k větším ztrátám vody, ta se pak s nižším úhrnem nedostane ke kořenovému systému rostlin. S vyšším výskytem extrémních jevů střídají suchá období přivalové deště, které přicházejí v období horkých letních dnů. Půda je v té době vyprahlá, na jejím povrchu je kůra, brání infiltraci vody, a proto dochází k povrchovému odtoku a jen minimum takto spadlé srážkové vody je využito rostlinou.

Jak vyplývá z výše uvedeného, postupem času se nevyhne nutnému zvyšování závlahových dávek, což způsobí nejenom větší spotřebu závlahové vody, ale i vyšší nároky na vodní zdroje. Proto je stále více důležité hospodařit s vodou v závlahových systémech efektivně jak z hlediska jejího odběru,

akumulace a rozvedení po soustavě, tak při určování přesných závlahových dávek. U odběrných objektů dbáme na snížení ztrát vody výparem či nedostatečným těsněním akumulacích nádrží, rozvod vody volíme pokud možno zatrubněný, nikoli v otevřených kanálech. Přímo na zavlažované ploše pečlivě volíme optimální závlahový detail s ohledem na pěstovanou plodinu, vodu rozvádíme rovnoměrně. Měli bychom vyloučit ztráty povrchovým odtokem (například při závlaze postřikem, kdy je intenzita závlahy vyšší, než rychlost vsakování vody do půdy). Při závlaze postřikem také vznikají nejvyšší ztráty vody výparem, zejména při postřiku na velké vzdálenosti. V takových případech uvažujeme o použití více postřikovačů s kratším poloměrem dostřiku, u pásových zavlažovačů je vhodné vyměnit jeden velký postřikovač za zavlažovací konzolu s postřikovači menšími. Je-li to možné, vodu přivádíme přímo ke kořenům rostlin pomocí podpovrchové závlahy, nebo alespoň přímo k rostlině kapkovači či mikropostřikovači.

Značné úspory vody lze dosáhnout s přesným stanovením závlahových dávek, vycházejícím z hydrologického průzkumu. Je třeba mít na paměti, že tato hodnota je proměnná veličina, odvíjející se od vývojové fáze rostliny. Úpravy by také měly vycházet z momentální vlhkosti půdy, nebo alespoň

(zdroj: <https://www.hunterindustries.com/irrigation-product/hydrowise/hcc>)

momentálního a očekávaného stavu počasí. Ztráty výparem lze také výrazně omezit závlahou v brzkých ranních hodinách, kdy je voda také lépe přijímána rostlinou a vyhneme se tak případnému teplotnímu šoku.

Úspora vody za využití softwaru Hydrowise

Vlastností adaptovat zavlažování na počasí disponují moderní internetové ovládací jednotky s webovým softwarem Hydrowise. Tyto jednotky jsou navázány na síť meteorologických stanic Weather Underground (<https://www.wunderground.com/>), odkud automaticky získávají informace o aktuálním stavu počasí a jeho předpovědi.

Hlavní myšlenkou softwaru Hydrowise je co nejefektivnější řízení závlahy z hlediska úspory závlahové vody, ke kterému se využívá předpovědi počasí. Stejně jako u běžných jednotek si uživatel vytvoří závlahový kalendář (kdy a jak dlouho zavlažovat). Kromě toho lze z předpovědi počasí či současného měření z meteorostanic definovat i další podmínky (automatické ko-

rekce), upravující délku či frekvenci závlahy. Tyto korekce se mohou odvíjet jak od předpovědi počasí (prodloužit či zkrátit závlahu v závislosti na teplotě, vyřadit plánované zavlažování při vysoké pravděpodobnosti srážek), tak od aktuálního měření meteostanice, pokud byla v posledních dnech překročena nastavená úroveň srážkových úhrnů.

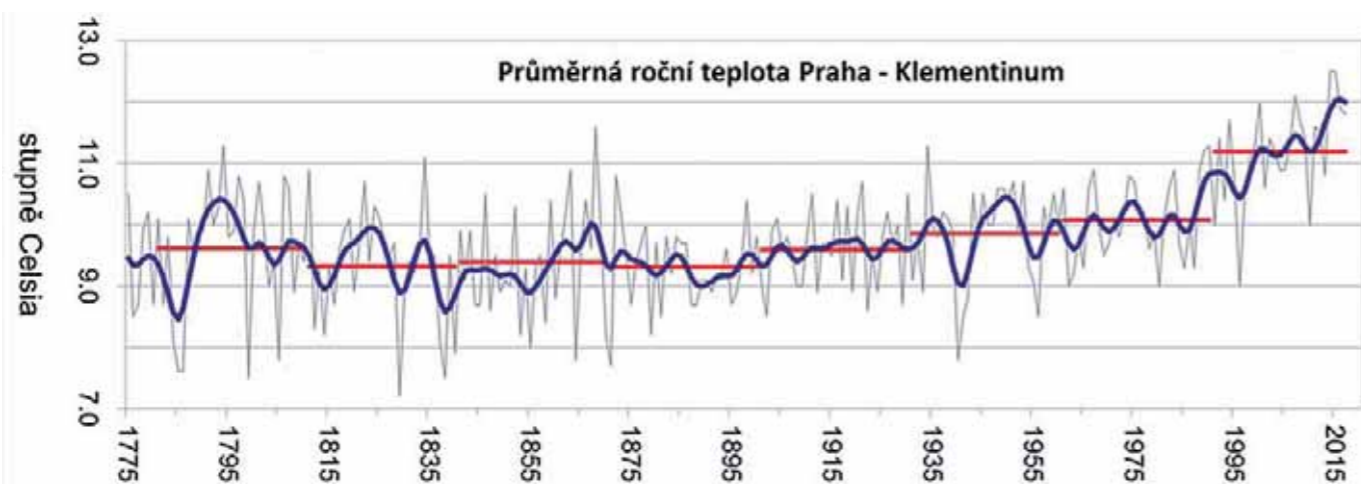
Při správném nastavení automatických korekcí jsou s maximální pravděpodobností eliminovány situace, kdy by došlo neefektivně k průběhu závlahového cyklu (těsně před deštěm, při dešti či po jeho skončení). Jako další stupeň úspory vody přispívá ještě instalace čidla srážek, které mechanicky vyřadí zavlažování v případě lokální srážkové

události. Využitím automatických korekcí a čidla srážek je vyrovnávána zvýšená evapotranspirace při vyšších denních teplotách větší závlahovou dávkou, či naopak redukovány závlahové dávky při teplotách nižších.

S touto úrovní optimalizace samozřejmě přichází potřeba webové či mobilní aplikace, s níž je možno provádět sledování a úpravy závlahy prakticky odkudkoli. Ovládací jednotku je proto nutné připojit k síti Wi-Fi. Po zapojení jednotky z hlediska elektroinstalace a jejího připojení na internet už lze veškeré úkony provádět pomocí počítače či mobilních zařízení. Jednotky navíc obsahují barevný dotykový displej, který umožňuje programování i manuální spouštění jednotlivých sekcí.

(zdroj: <https://www.hunterindustries.com/irrigation-product/hydrowise-cloud-software>)

(zdroj: Konference Sucho a hospodaření s vodou, září 2018, České Budějovice. Petr Skalák – Czech Globe)

IRIMON®

VŠE PRO ZÁVLAHU

Specialisté na zavlažování vinic, sadů, pěsteben, zemědělských ploch, zahrad, parků, veřejných ploch, sportovních areálů a hřišť.

www.irimon.cz

281 868 181

KAPKOVÁ ZÁVLAHA

- Kapkovací potrubí a pásy
- Potrubí a tvarovky „LAYFLAT“
- Kompletní příslušenství

MIKROZÁVLAHA

- Kapkovače s kompenzací tlaku
- Kapkovací jehly, mikrorozprašovače
- Zavlažovací sady pro mikrozávlahu

ÚDEROVÉ POSTŘIKOVAČE

- Úderové postřikovače
- Přenosné teleskopické stojany
- Příslušenství

PÁSOVÉ ZAVLAŽOVAČE

- Pásově zavlažovače
- Zavlažovací vozíky Remo 3T
- Náhradní díly
- Hadice a spojky

Hunter®

Obchodní zastoupení
Hunter Ind. pro ČR

V sadech společnosti Ökofruit a v ovocných školkách Ökoplant pomáhají traktory značky Kubota

Když se zhruba před třemi lety rozhodovali ve společnosti Ökofruit international s.r.o. ze Slupí na Znojemsku pro značku nových traktorů do svých sadů, měli poměrně jasno. Chtěli jednoduchý mechanický a spolehlivý traktor s výkonem okolo osmdesáti koní. Zvítězila Kubota, model M8540 Narrow. Dnes již mají dva stejné modely a v žádném případě by neměnili. Ve společnosti Ökoplant international s.r.o. to byla Kubota M110GX.

V sadech společnosti Ökofruit international s.r.o. na Znojemsku

Text a foto: Ing. Petr Hynek

Zvítězily reference

„Nad výběrem vhodné značky traktorů do našich sadů jsme seděli poměrně dlouho, nakonec ale rozhodly reference od kolegů ovocnářů. Chtěli jsme jednodušší, mechanický traktor, který bude uživatelsky přívětivý a nabídne dostatečný výkon pro pracovní operace jak na rovině, tak v kopcovitém terénu. Rozhodly také zkušenosti majitelů Kuboty se servisem a rychlostí dodávek náhradních dílů,“ zdůvodňuje výběr japonské značky Tomáš Letocha, jednatel společnosti Ökoplant international s.r.o. ze Slupí na Znojemsku. „Navíc je to traktor, který se montuje opravdu kompletně v Japonsku a ne na nějaké montážní lince

v Evropě s dodávkou dílů bůhvíodkud. Věříme v proslulou japonskou kvalitu a naše zkušenosti s prvním strojem, který máme už třetí rok a najeto přes dva tisíce motohodin, to jen potvrzují. Kromě nějakých drobností, jako je třeba výměna sklíček, nebyly naprosto žádné problémy,“ doplňuje spoluměnatel firmy Martin Feranec.

Lepší otáčení na souvratí

Oba traktory Kubota M8540 Narrow zakoupila firma od prodejce zemědělské techniky Macháček, s.r.o. z Drnholce. Jeden ze strojů téměř trvale pracuje s postříkovačem, druhý zastává většinu ostatních prací v sadu, jak třeba sekání trávy, mulčování prořezaných větví a díky čelnímu nakladači je využitelný i pro další práce ve fir-

mě. „Chtěli jsme, aby oba traktory byly stejné, především kvůli obsluze, kdy v případě potřeby zaměstnanci snadno přesednou z jednoho stroje do druhého. A je to i kvůli údržbě, servisu a náhradním dílům od jednoho dodavatele,“ konstatuje Martin Feranec.

Obsluha traktorů velmi oceňuje systém BI SPEED, který umožňuje lepší otáčení na souvratí. Patentovaný systém bi-speed, který nabízí pouze Kubota, umožňuje otáčení na velmi malém prostoru. Při natočení předních kol pod úhlem 35° se téměř zdvojnásobí díky systému bi-speed rychlost předních kol oproti rychlosti kol zadních. Průměr otáčení tak činí pouze 3 950 mm. Systém bi-speed je možné libovolně zapnout či vypnout jedním tlačítkem.

Kompaktní konstrukce, výkonný motor

M8540 Narrow jsou úzké traktory určené speciálně pro práci ve vinicích, sadech nebo tam, kde je třeba kompaktního traktoru s výkonem série M. Jejich celková šířka je 1 220 mm s běžnými koly. Stroje jsou vybaveny klimatizovanou kabinou zajišťující pohodlí obsluhy při práci. Traktory jsou osazeny úsporným motorem V3800-DI-TE3 E-CDIS o výkonu 84 koní. Systém přímého vstřikování E-CDIS nabízí unikátní kombinaci vyššího výkonu, spolehlivosti a lepší spotřeby paliva, takže práci dokončíte rychleji a efektivněji. Motory se vyznačují také nižší hladinou hluku.

Převodovka má 15 stupňů vpřed a stejně tolik vzad, umožňuje tzv. plazivé rychlosti.

Díky čelnímu nakladači je traktor využitelný i pro další práce ve firmě

Martin Feranec kontroluje, zda nezmrzly květy meruněk v sadech společnosti Ökofruit international s.r.o.

O společnostech Ökofruit a Ökoplant

Společnost Ökofruit international s.r.o. obhospodařuje přibližně 50 hektarů sadů s produkcí převážně meruněk, třešní, hrušní a slivoní. Sesterskou společností je Ökoplant international s.r.o., která se zabývá prodejem ovocných stromků - meruněk, slivoní, třešní, broskvoní, višní, hrušní a jabloní. Firmy byly založeny v r. 1998 za účasti rakouského kapitálu (Obstbaumschule Schreiber z Poysdorfu). V prv-

ním roce v Ökoplantu školkovaly 30 000 kusů podnoží. O rok později přistoupil další partner z Francie (Pepiniers du Valois) a objem zaškolovaných podnoží vzrostl na 180 000 kusů. Počet podnoží se v následujících letech stabilizoval na čísle 200 - 240 000 kusů ročně. Specializací společnosti jsou peckoviny mírného pásma, a to především meruňky, třešně a slivoně. Celkovou produkci ovocných stromků tvoří z jedné poloviny peckoviny a z druhé poloviny jádroviny. Ve všech ovocných druzích se zaměřuje

na nové odrůdy, ať už ze zahraničních šlechtitelských programů, ale i od tuzemských šlechtitelů. Především u peckovin, před zavedením do množení, testuje firma vhodnost do klimatu České republiky a sousedních zemí na testovací lokalitě firmy Obstbaumschule Schreiber v rakouském Poysdorfu.

Zákazníci mají možnost shlédnout nové odrůdy meruněk, třešní, švestek, hrušní v produkčním sadu sesterské firmy Ökofruit international s.r.o.. V současné době se škol-

kuje zhruba půl milionu podnoží ročně, asi polovina produkce se realizuje na českém trhu, zbytek na trhu EU.

Kubota M8540 Narrow je pětaosmdesátikoňový silák, s čelním tříbodovým závěsem a dobrými tahovými vlastnostmi

Ve firmě Ökoplant si Kubotu oblíbili, kromě sadařských traktorů používají pro práce na poli ještě model M110GX, v tomto případě pro přípravu půdy pro sázení stromků

Kubota M8540 Narrow je univerzálním traktorem nejen do vinařství, sadařství, ale i pro komunální sféru a zemědělství

INZERCE

TBA PLASTOVÉ OBALY

KANYSTRY S KOHOUTKEM

- ◆ Snadná přeprava a manipulace s kapalnými produkty
- ◆ Vyrobeny z HDPE
- ◆ Včetně víčka

PŘÍMO
OD VÝROBCE!

TBA PLAST.CZ

RYCHLE ■ JEDNODUŠE ■ ONLINE

Zralost a technika sklizně peckovin

Broškovň Rich May

Pro někoho se může zdát téma článku běžné a samozřejmé, ale je překvapivě mnoho pěstitelů, kteří nedokáží správně určit zralost a s tím spojenou následnou sklizeň plodů jednotlivých ovocných druhů. Pochopitelně není jedno, kdy a jak sklizeň provedeme, proto není od věci některé důležité zásady si nyní připomenout, někdy pouze maličkost způsobí, že špatně termínově nebo technicky provedená sklizeň může znehodnotit celé naše předchozí úsilí. Každý druh vyžaduje trochu jiný přístup a dokonce i v rámci druhu se technika může lišit dle různých skupin odrůd.

na stromě. Tyto pak sklídíme opět s odstupem několika dnů. Sklizeň bychom tedy měli provádět zpravidla dvakrát týdně po dobu cca 14 dnů. U bělomasých odrůd sklízíme narostlé a vybarvené plody, avšak musí být ještě zcela tvrdé, bez náznaku měknoti, neboť velmi rychle dozrávají, měknou a otláčují se a taktéž velmi snadno padají. Žlutomasé sklízíme opět narostlé, vybarvené a nepatrně zaměkající. Pokud sklízíme ovoce pozdě, již měkké, není možno jej transportovat bez vzniku otlaků, pokud naopak příliš brzo, podtržené, nedojde do optimální konzumní zralosti. Sice postupně změkne, ale je málo šťavnaté, málo aromatické; to je typické zejména pro pozdnější odrůdy broškovní, které se ze zahraničí dovážejí na náš trh. Moderní žlutomasé odrůdy jsou také často šlechtěné na co nejvyšší a brzkou vybarvenost plodů, avšak pokud chceme dosáhnout co nejlepších chuťových vlastností, musíme je také nechat vyzrát na stromě až do nepatrného zaměknutí plodů. Skladovatelnost není dlouhá, uchováváme pouze několik málo dnů v chladírnách.

Meruňky

U meruňek došlo v posledních letech k vyšlechtění nových odrůd s velmi pozdní dobou zralosti, takže se značně prodloužila jejich sezóna. Nejranější odrůdy (např. Spring

Blush nebo Tsunami) dozrávají v teplých oblastech již v první polovině června. Naopak nejpozdnější odrůdy (např. Farbały) zrají mnohdy koncem srpna nebo až v polovině září. Sklizeň je nutno též provádět probírkou, dle počasí zpravidla alespoň třikrát v průběhu 14 dnů. Plody začínají zrát z vrcholu stromu a z konců ohýbajících se zaplozených větví na osluněné straně stromu. Při první sklizni můžeme sklídit až čtvrtinu úrody. Druhá, zpravidla největší sklizeň, kterou provedeme s odstupem několika dnů od první, obsahuje nejkvalitnější plody. Touto sklizní můžeme sklídit až polovinu úrody. Třetí sklizeň se zbylou čtvrtinou úrody nastává u plodů z vnitřku koruny, blízko kmene a na spodních zastíněných větvích. Tyto plody nebývají příliš vybarvené vzhledem k tomu, že nejsou dostatečně osluněné, mohou být i horších chuťových vlastností, je nutno nechat je dobře vyzrát na stromě, neboť pouze odrůdově vybarvené, jen nepatrně však zaměkající ovoce má předpoklad k dosažení nejlepších kvalitativních parametrů. Měkké plody jsou sice chuťově nejkvalitnější a pro konzum tak nejlepší, ale nesnesou jakýkoliv transport. Naopak podtržené tvrdé plody nikdy na skládce nedojdou do optimálních jakostních parametrů. Skladujeme pouze krátkodobě v chladírnách.

Slivoň Toptaste

Slivoně

Slivoně mají ze všech peckovin nejdelší rozpětí mezi velmi ranými odrůdami a velmi pozdními odrůdami. Ty nejranější (Herman, Ruth Gersetter ad.) zrají již v době, kdy je sklizeň meruňek v plném proudu (pol. července). Nejpozdější odrůdy pak zrají až po polovině září, ve vyšších polohách a v některých letech až začátkem října (Presenta, Toptaste ad.). Plody u některých odrůd dozrávají najednou, u jiných však postupně, pak musíme sklízet probírkou. V době sklizně by plody měly být odrůdově vybarvené, zaměkající, ne však příliš měkké, s rozplývavou dužninou a kvalitních chuťových vlastností. Zejména u odrůd pocházejících z jižních států Evropy je velmi důležité kvalitní vyzrání na stromě, jinak nejsou plody chuťově jakostní. Některé odrůdy velmi brzy vybarvují plody, jsou však ještě dlouho velmi tvrdé a kyselé. Nesmíme se tím nechat mýlit a vydržet se sklizní, až plody začnou zaměkát. Naopak jsou i odrůdy, které nesmíme nechat přezrát, ztrácejí pak šťavnatost, dužnina se rozpadá, klesá obsah cukrů, kyselin i aromatických látek (např. President). Pozor rovněž musíme dát na to, že zvláště u raných odrůd plody po uzrání velmi snadno padají. Skladování plodů je možné podle odrůdy několik málo dnů až týdnů nejlépe ve skladech s řízenou atmosférou.

Třešně

Třešně jsou mezi peckovinami nejranějším druhem. Sklízňová zralost u srdcovek (nejranější odrůda z registrovaného sortimentu Rivan zraje dle podmínek polohy, stanoviště a průběhu vegetačního roku na přelomu května a června – mluvíme o 1. třešňovém týdnu) nastává nejdříve. Následují polochrupky (2. až 3. třešňový týden - např. Burlat, Jacinta ad.). Poté zrají chrupky (od 4. třešňového týdne - např. Vanda, Kordia, Regina ad.). Celkově se zralost třešní vejde do 7 až 8 týdnů. Správná doba zralosti se nejlépe určí podle typické barvy plodu odrůdy. Tmavé odrůdy mají barvu od červené přes tmavě červenou až po téměř černou, pestré odrůdy mají základní barvu žlutou s různě velikým červeným líčkem. Zralé plody jsou méně tuhé, šťavnaté, od navinule sladké chuti až po velmi sladkou, více či méně aromatické. Sklizeň můžeme uspišit o několik málo dnů, jestliže hrozí nebezpečí větších dešťů, abychom zabránili případnému pukání plodů a jejich následnému hnití. Sklízíme najednou nebo v průběhu několika málo dnů. Přezralé plody snadno opadávají. Sklizené plody uchováváme v chladnu, skladovatelnost je pouze několik málo dnů. Velmi nepříjemné, zejména u raných srdcovek je, že jakmile začnou červenat, okamžitě jsou napadány ptactvem, zejména špačky.

Třešeň Jacinta

Višně

Višně jsou o něco pozdější, než třešně. Jejich doba zralosti se stejně jako u třešní udává v třešňových týdnech, které se odvíjí opět od zralosti odrůdy Rivan. Nejdříve zrají sladkovišně (nejsou v současném registrovaném sortimentu zastoupeny, dříve odrůda Meteor Korai - 2. třešňový týden). Následují amarelky (odrůda Favorit - 4. třešňový týden), pak kyselky (Morela pozdní ad. - 4. až 8. třešňový týden). Správná doba zralosti se podobně jako u třešní nejlépe určí podle typické barvy plodu odrůdy. Zralé plody jsou méně tuhé, šťavnaté, v chuti sladké u sladkovišni, sladce navinulé u amarelek a sladších odrůd kyselek

a navinulé až nakyslé, nikoliv však velmi trpké u ostatních odrůd kyselek. Zvláště u nich je důležité velmi dobré vyzrání na stromech, aby se zvýšil obsah cukrů a aromatických látek a snížil obsah kyselin. Výhodou je i to, že na rozdíl od třešní i přezralé plody vydrží dlouho na stromě a neopadávají. Sklízíme najednou nebo v průběhu několika málo dnů, opatrně vzhledem k tomu, že višně obecně a některé odrůdy obzvláště mají plody velmi měkké, velmi snadno se otláčují a rozmačkávají i svou vlastní vahou, proto sklizených plodů nedáváme příliš velkou vrstvu na sebe. Sklizené plody uchováváme v chladnu, skladovatelnost je pouze několik málo dnů.

Amarelka Favorit

Broškovň Rich May

Stará oskoruša vysadená v starom cintoríne v Horných Příbelciach

Najväčšia oskoruša rastie na Slovensku, v meste Modra

Ani jedna extenzívna ovocná drevina nie je u nás zahalená takým tajomstvom ako Jarabina oskorušová – oskoruša, ozgoruša, barkóca, berkenye. Používala sa hojne na vymedzenie pozemkov –parciel. Scefovanie pozemkov, rušenie remízok a vetrolamov prispelo k terajšiemu stavu, kde si oskoruša musí vydobyt' a nachádza nové miesto v krajine, ktorej spôsob využívania sa zmenil. Na oskorušu sa dlho zabúdalo. Tento fakt sa dá zdokumentovať napr. aj príručkou Ministerstva lesného a vodného hospodárstva SSR z roku 1977 s názvom „Pestovanie lesných drevín pre ovocie“, kde oskoruša vôbec nefiguruje.

Text a foto: Ing. Ladislav Bakay, PhD., SPU Nitra

V nasledujúcom príspevku autor zhrnul fakty o tejto drevine, ktorá sa opäť začína tešiť väčšej popularite aj na Slovensku.

Etnobotanika

Uhniličené plody oskoruš sa konzumovali odnepamäti. Ako prvý opísal plody pod názvom „oia“ Theofrastos už v 3 stor. p.n.l. Dioskorides v roku 60 n.l. vo svojom diele „Demateriamedica“ ospevuje blahodarný vplyv

konzumácie sušených alebo uhniličených plodov pri hnačkách. Plínius v 1. stor. n.l. opisuje vo svojom diele „Dererustica“ zvláštny spôsob uchovávanía plodov oskoruše, ktoré sa vkladali do keramických nádob. Tie sa zasádzovali a zakopali do zeme. Najstarší paleobotanický nález semien oskoruše v našom blízkom okolí pochádza z 2. stor. n.l. z lokality Táč – Fövénypuszta (Maďarsko). Blahodarný vplyv oskorušových plodov na tráve-

nie vtesnali stredovekí maďarskí obchodníci do vety: „Vegyena-zúrberkenyét, hogy ha fosikeztegyék!“ – čo neznamena nič iné ako: „Keď má pán hnačku, nech si kúpi oskorušu“.

Okrem priamej konzumácie je oskoruša vhodná na výrobu octu a ako prísada do jablkového vína. Pôsobí ako spomaľovač kvasného procesu.

Rozšírenie oskoruše a jej ekologické nároky

Oskoruše môžeme nájsť v celej mediteránnej oblasti. Severná hranica prirodzeného rozšírenia prechádza v Európe cez Severné Porýnie – Westfálsko, Dolné Sasko, Sasko- Anhaltsko, Durýnsko, Bavorsko (najsevernejšie výskyt oskoruše sú v SRN približne na 51° s.š.), pokračuje na južnú Moravu, južné Slovensko, Maďarsko, do Rumunska a na Krym. Zjednodušene, oskoruša rastie ruka v ruke s viničom a ich ekologické nároky sú rovnaké – preto je oskoruša považovaná za drevinu vinogradov.

Na pôdu je nenáročná, na zamokrenie citlivá. Vyhovujú jej úrodné, hlboké a stredne hlboké pôdy, je však vytlačená do plytkých pôd, na xeroterminé stanovištia, kde je rastový potenciál iných stromov oslabený a oskoruša sa vie dostať do úrovne porastu. Koreňový systém je srdcovitý, ktorý je v mladosti vytváraný viacerými kolovými koreňmi.

Koreňový systém dokáže stabilizovať aj svahy s ťažkou ílovitou pôdou. Svetelné podmienky rozhodujú o raste, prežívaní a vitalite tejto dreviny. Oskoruša je výrazne svetlomilná, nedostatok svetla netoleruje. Vyhovujú jej oblasti, kde sa priemerné januárové teploty pohybujú v rozpätí od -1,8 °C do -5,0 °C, priemerné júlové teploty od 16,5 °C do 20,0 °C a priemerné ročné teploty od 7,5 °C do 9,0 °C. Vyhľadáva výhrevné svahy exponované na Z, JZ, J a JV. V chladnejších podmienkach sa vyskytuje ojedinele, severnejšie výskyt sú antropogénneho pôvodu. Optimálny ročný úhrn zrážok pre oskorušu sa pohybuje v rozmedzí 610 až 700 mm, avšak toleruje sucho.

Plody oskoruše vo vinohradoch pri obci Žemberovce

Ovocné formy a kultivary oskoruše

Fylogenetická vetva oskoruše je monotypická, čo znamená, že sa nekriži s ostatnými jarabinami. Dá sa povedať, že je z botanického hľadiska fádna. Túto fádnosť kompenzuje obrovskou variabilitou plodov. Základné delenie rozlišuje formu maliformis (jablčkovú) a f. pyriformis (hruštičkovitú). Počas mapovania oskoruš sa zistili ďalšie plodové formy, ako napr. f. zemplinensis – plod asymetrický väčších rozmerov, f. pisiiformis – plody malé, hráškovité, f. micropyriformis – drobné hruškovité plody, f. racemosa – plody sú dlho v strapcoch, a tak aj uschýňajú na strome a f. fusiformis – vretenovité plody stredných rozmerov.

U nás nie sú registrované žiadne kultivary oskoruše. Na Ukrajine je registrovaná odroda „Rumjanejablczko“, ktorá sa vyznačuje krásnou karmínovočervenou farbou. V Nemecku sa bežne rozmnožujú krajové odrody pod názvami 'BovenderNordlicht' a 'SossenheimerRiesen'. Obe odrody sa vyznačujú väčšími rozmermi plodov. V Budapešti a v Lednici sa v súkromných zbierkach nachádzajú zvláštne odrody oskoruše, tzv. koženáče. Plody pripomínajú miniatúrne napodobneniny odrody jablka 'Kožená reneta'. Na Slovensku sa našli pozoruhodné jedince s veľkými plodmi v Čebovciach a Kosihoivciach. V Brhlovciach plody jedného staršieho jedinca dokonca nie sú trpké ani pred uhniličením a dajú sa

konzumovať bez toho, aby nám „stiahlo ústa“. Do popredia sa dostávajú najmä sicílske odrody 'Parochiane' a 'Indignente'.

Pestovanie a rozmnožovanie

Keďže sa jedná o drevinu väčších rozmerov, odporúča sa vysádzať oskoruše v spone min 8x8 m. Treba sa vyhýbať mrazovým kotlinám. Ideálne je vybrať si svah s expozíciou Z, JZ, J, JV. Je to extenzívna ovocná drevina, preto nevyžaduje intenzívnu starostlivosť. Výchovný rez je však nutný, pretože oskoruša má sklony k vidlicovitému a nátlakovému vetveniu, čo je nežiaduce a môže spôsobiť komplikácie v staršom veku. Akékoľvek intenzívne zásahy do koruny v neskoršom veku sú nežiaduce, pretože oskoruša má najtvrdšie jadrové drevo zo všetkých európskych drevín a väčšie rezné rany sa hoja veľmi pomaly. Navyše rez rodivosť odďaluje. Oskoruša rodí pravidelne, úrody ovplyvňuje pozitívne najmä teplá a dlhá jeseň a snežné počasie bez dažďov v období kvitnutia. Oskoruše sa relatívne dobre rozmnožujú zo semena. Musí však prebehnúť studená stratifikácia (aspoň 2 mesiace). Klíčivosť je variabilná (20-90%), v závislosti od materského stromu. Ideálne je vysiatať semená ihneď po expedovaní z plodov do výsevneho substrátu s perlitom. Potom treba len zabrániť prístupu hľadavcov k výsevu. Sadenice sa lepšie pestujú vo voľnej pôde, ako v kontajnerových kultúrach.

Hruškovité plody oskoruše vo viničiach pri obci Brhlovce

Oskorušu vrúbľujeme na vlastný semenáč, ale môže sa aj na jarabinu vtáču alebo na hloh, avšak vtedy nezískame až tak vitálne a dlhoveké jedince.

Najosvedčenejšie metódy vrúbľovania sú plátkovanie, anglická kopulácia a vrúbľovanie do rozštetu. Rodivosť semenáčov nastupuje priemerne v 12. roku života, ojedinele skôr (bol prípad, keď zarodil 7 ročný semenáč). Vrúbľovaním, resp. očkovaním sa nástup rodivosti urýchlil o cca 6 rokov.

Oskoruša sa veľmi dobre množí aj koreňovými rezkami alebo výmladkami. V Grécku po pozíaroch bolo okolo oskoruš vidieť silné zmladenie práve z koreňových výmladkov. Silnú koreňovú výmladnosť oskoruše môžeme pozorovať aj v xeroterminých lesných spoločenstvách s plytkými, výsušnými pôdami.

Choroby a škodcovia

Oskoruša je náchylná na chrasnavosť – *Venturiaequalis*, ktorá dokáže poškodiť úrodu plodov, najmä ak je vlhkejšie počasie počas kvitnutia, ktoré prebieha 1.-2. májový týždeň. Na nevhodných stanovištiach sú oskoruše napadnuté hubou *Neonectriaagaligena*. Niekedy môžeme na listoch spozorovať hálky roztočov *Eriophyessorbi*, poškodenia sú však zanedbateľné. Plody najviac poškodzujú obaľovače, najmä

Cydia pomonella. Ak zbierame plody na získavanie semien, najlepší termín je 30 dní po začatí padania plodov. Zamedzíme tým zberu plodov napadnutých obaľovačom a v plodoch dozrievajúcich neskoršie je väčší počet semien. Spála ružovitých sa znamenala na oskoruši v západnej Európe a u nás len v *in vitro* kultúrach.

Situácia pestovania oskoruše na Slovensku

Na Slovensku nie je registrovaná väčšia produkčná plocha oskoruše, okrem fenologickej záhrady - sadu oskoruše na Skúšobnej stanici ÚKSÚP v Dolných Plachtinciach, kde sa nachádza 60 jedincov tejto dreviny z celkovo 10 slovenských a jednej rakúskej lokality. Tento sad bol založený za účelom fenologického monitoringu jednotlivých proveniencií a samozrejme uchovania genetickej variability tejto cennej dreviny.

Sledujeme rôzne dendrometrické parametre a selektujeme vhodné jedince pre lesníctvo, sadovníctvo a ovocinárstvo. Väčšina oskoruš sú stromy obrovských rozmerov, ktoré fungujú ako pomníky historickej krajiny štruktúry, v opustených sadoch a viničiach v sprívode úžasného genetického materiálu krajových a starých odrôd ovocia.